

Kuratorsverksamhet.

Den del av kuratorsverksamhet, som jag under en stund skall be-
fatta mig med, är den, som mest är känd under namnet dispensärverksamhet för
ben-och ledtuberkulos, och som har till uppgift att sörja för enskilda och
familjer behäftade med denna sjukdom.

På grund av sjukdomens beskaffenhet, kommer ju verksamheten
vid en dispensär att djupt ingripa i familjelivet och verka hämmande på för-
värvsförmågan, vilket i minst lika hög grad inverkar på det sociala området
som på det medicinska.

Dispensärverksamheten är äldst av de i Sverige nu förefintli-
ga hjälpaktionerna på detta område, ty redan år 1905 grundades i Upsala den
första. Sedan dess finns det dylik verksamhet över hela landet. I Göteborg
började arbetet 1910.

År 1921 anställdes vid Gbgs Hälsovårdsnämnd en sköterska för
tillsyn av bentuberkulösa barn. Initiativtagare härtill var dr Sven Johansson
År 1926 utsträcktes verksamheten att även omfatta äldre personer behäftade
med bentuberkulos.

Det föreslagna namnet var "kurator", men av någon anledning ändrades det, så att hon, som de övriga systrarna å Dispensärbyrån, benämndes dispensärsköterska för kir. tbc., el. som det i Gbg kallas, tuberkulosyster.

Verksamheten för denna sköterska består i, att så snart en patient behäftad med ben- och ledtbc. intages å sjukhus, besöka den sjukes hem och skaffa upplysningar om den sjuke och den miljö, i vilken han lever. Härigenom framkomma ofta saker, som kompletterar de på sjukhusen förda journalerna framför allt beträffande anamnesen.

Förgäves ha försök gjorts, att få dessa pat. genom läkarna anmälda till Dispensärcentralen, (som sedan tre år tillbaka dispensärbyrån i Gbg. ~~KALLAS~~ benämnes), vilket sker med pat. behäftade med lungtbc.

Nu förskaffas underrättelse om dessa pat. intagning å sjukhus genom besök å de avd., där pat. behäftade med bentbc, vårdas. Men, som ofta diagnosen vid inkomsten ej är klar, utan pat. den första tide ofta ligger för observation, fördröjes ofta undersökningen av den sjukes hemförhållande, vilket ibland kan vara till förfång för undersökning av de hemmavarande medlemmarna samt för hjälpverksamheten.

Under de första åren av verksamheten, då arbetet var koncentrerat till Bsjh., var det regel, att sköterskan var närvarande vid alla operationer och ingrepp på hennes pat., vilket gjorde, att honnvar fullt inne i pat. åkomor, Hon visste, vad doktorn gjort för ingrepp, och vad man hade att vänta sig efter ett dylikt.

Senare, när arbetet även kom att omfatta äldre bentuberkulosa, lät detta sig ej göra.

Som förut är nämnt, gör sköterskan sitt första besök i patientens hem, strax efter det pat.inkommet på sjukhus. Liksom då lungtbc. förekommer erbjudes hela familjen fri undersökning å Dispensärcentralens sjukhus, råd beträffande olägenheter i bostaden givas el. åtgärder vidtagas för deras avhjälpande, Barn skickas till barnkrubbor och småbarnsskolor, på det mödrarna skall få någon lättnad i arbetet i hemmet, de något större skolbarnen sändas på em.till skolbarnshem el. ungdomsskolor, och de barn, som slutat skolan, tillrådas, söka sig till aftonskolor och kurser, på det de må fördriva tiden med ngt nyttigt, om de ej tycks ta sig till något sådant i hemmet.

År hemmet mkt fattigt, anskaffas gm kommun el. enskilda felande möbler, kläder mat, ved el. ev. annan bostad.

Så uppehålls kontakten med hemmet, under det pat.ligger på sjukhus och ,när pat. utskrives, avlägger sköterskan oftare besök i hemmet för att ge

råd med den sjukes skötsel, se efter att han ej är uppe mer än den bestämda tiden, att han använder bandaget, då sådant är ordinerat, samt att detta avtages och pat. tvättas åtminstone 2 ggr i veckan, samt att pat. infinner sig å sjukhuset på bestämda tider efter utskrivningen, först efter 14 dar, är det då bra, behöver pat. ej visa sig förrän efter en mån., vilket man håller på med ett halvt år, och sedan får pat. i flere år visa sig en gång i ~~Kvartalet~~ kvartalet.

För barnen uppstår så frågan om skolgång, och kan barnen ej gå i vanlig skola, rekommenderas de till enskild undervisning, vilket anordnas av folkskolan för särskilt klena barn. Dessa få då ett intyg, att de på grund av sin åkomma, ej kan deltaga i den ordinarie undervisningen, och med detta intyg få föräldrarna gå till överläraran vid skolan, och denne ordnar sedan skolgången, så en lärarinna läser med barnet, antingen i lärarinnans hem el. i pat. bostad.

För barn, behäftade med lyten, som gör det svårt för dem att vistas i hemmet, sökes inträde på Vanförestaltens skolhem, där de få vistas under sin skoltid och under ferierna vid sommarhem.

Tidigt får man börja tänka på det yrke, genom vilket barnet skall tänkas kunna försörja sig. Det sker ofta genom hänvändelse till Vanförestalten

ten. men också ofta genom hänvändelse till Pensionsnämnden.
direkt

För de vuxna bortfaller ju omsorgen för skolgång. Men ej så för utbildningen, ty det kan ofta hända, att pat. gm sin sjukdom blir urståndsatt att fortsätta med sitt yrke. T.ex. en kolarbetare, som får coxit och blir stel i höften, kan ju ej tänkas kunna återuppta sitt yrke. Är pat. mellan 20/30 år kan den möjligtvis beredas plats å Vanförestalten, men mkt ofta svaras det, att pat. är för gammal. Gm Pensionsnämnden kan möjligtvis uppbringas någon mästare, som mot betalning, ibland också utan, är villig mottaga en elev och lära den sitt yrke.

Värst är det för sådana pat., som äro komna till en ålder, då P.N. ej anser det lönar, att kosta på dem utbildning till nytt yrke. Då gäller det, om de själva ha initiativ och kraft att tillägna sig insikt i ett nytt yrke, som kan ge klingande valuta.

Efter sjukhusvistelsen kan pat. sällan återgå direkt till hemmet, utan måste som övergång komma till något kustsjukhus, kuranstalt el. konvalescenthem, ty i hemmen har familjen sällan tid att pyssla om el. råd att sörja för en från sjukhuset nyutskrivna pat., och då, om ej förr, erkänner säkert pat. vilken omvårdnad den åtnjutit å sjukhuset.

Sedan pat. åter blivit i stånd att utföra ett arbete, har

i flere fall platser förmedlats, såväl under kortare perioder som av mera varaktig beskaffenhet. ^{Idén} År 1928, då kurator anställdes vid Gbgs Vanföreanstalt, har samarbete ägt rum med denna, som äger stora möjligheter till sitt förfogande och står i kontakt med en massa arbetsgivare inom de mest skilda yrken.

Det understöd pat. genom Dispensärcentralen kan få, består av mjölk, 1 liter pr dag, matkuponger vid julen, kläder, hjälp till tvätt och rengöring, såvida pat. tillstånd ej medgiver, att pat. själv gör detta, samt hjälp till lantvistelse.

Genom privata bidrag ha också kontant hjälp kunnat lämnas för inköp av material, hyresbidrag vid tillfällig förlägenhet, utlösning av pantsatta, behövliga föremål och kläder. Ibland ha pengar tilldelats som lån för genomgående av kurs el. dylikt.

Det har också hänt, att en familj genom arbetslöshet, mången gång på grund av hustruns el. mannens brist på skötsamhet, åsamkat sig så stora skulder, för hyra, skatter, möbler och matvaror att ett återbetalande i vanlig ordning vore otänkbart. Finnas förmildrande omständigheter, och man har förtroende för mannen el. hustrun, så ha de fått uppge alla sina skulder och banklån har ordnats för dem, ty ett återbetalande till banken har ofta

visat sig mera effektivt än om de skulle göra det till sköterskan, som de
 tycka skall ta hänsyn till ev. oförmåga att återbetala ~~XXXXXX~~ skulden. *T. et
 arbet.*

Det har också hänt, att en hustru, för att bättra upp husets fi-
 nanser, gått med tidningar. Hon inkasserar vid månadens slut prenumerations
 avgifterna, men behöver ej redovisa, förrän några dagar in på den nya måna-
 den.

Men dessförinnan kommer den lste och hyran skall betalas. Man får ej
 uppskov därmed, ty familjen är redan skyldig för flera månader, och betalar
 den ej punktligt denna gång, så får man flytta. Prenumerationsavgiften, som
 ligger i lådan "lånas", den skall ju ej redovisas på ännu en vecka, och dess-
 förinnan har man ju ännu en avlöningsdag. Men, när denna kommer, tagas de
 flutna pängarna till annat, och så stundar redovisningens dag, och hustrun
 känner ingen annan än "syster" att vända sig till.

Kan man ej själv, av de resurser, som stå en till buds, räcka
 den sjuke och hans anhöriga en hjälpande hand, så finnes ju fattigvården,
 pensionsnämnden och privata föreningar och personer, och är verklig nöd
 å färde, behöver man aldrig vädja förgäves.